

විශේෂ සටහන 3

රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාවය : සාර්ව ආර්ථික රාජ්‍ය මූල්‍ය ස්ථායීතාව සඳහා ගමන්මග

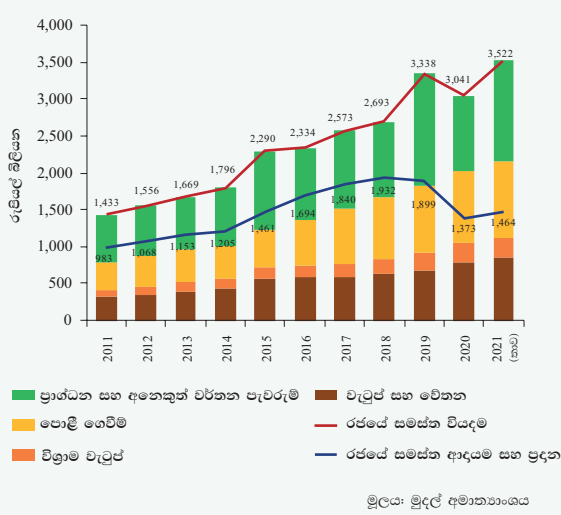
වසංගත කාලය තුළ රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වය

කොවිඩ්-19 වසංගතයට ප්‍රතිචාර ලෙස ලොව පුරා ක්‍රියාත්මක වූ රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග මගින් වසංගතයෙන් ආර්ථිකයන් මත දිගු කාලීන අහිතකර බලපෑම් ඇති වීම පාලනය කර, පශ්චාත් වසංගත කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී ආර්ථිකයන් යථා තත්ත්වයට පත්වීම සඳහා අවකාශය සලසා දී ඇත. එනමුත්, එම ප්‍රතිපත්ති නිසා රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්ව කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති වී, අදාළ රටවලට මූල්‍ය දුෂ්කරතාවලට මුහුණදීමට සිදු වී තිබේ. අනපේක්ෂිත සහ පෙර නොවූ පරිදි ඇතිවූ ප්‍රධාන ආර්ථික අභියෝගයට ප්‍රතිචාර වශයෙන් විවිධ රටවල ක්‍රියාත්මක කෙරුණු කඩිනම් රාජ්‍ය මූල්‍ය ක්‍රියාමාර්ග, ප්‍රමාණය, වර්ගය සහ ආවරණය කල පුද්ගලයන් සංඛ්‍යාව අනුව එකිනෙකට අසමාන වූ අතර, මෙම රාජ්‍ය මූල්‍ය ක්‍රියාමාර්ග එක් එක් ආර්ථිකයේ නිශ්චිත ව්‍යුහාත්මක, ආවේණික සාධක සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශය මත රඳා පැවතුණි. නැඟී එන කුඩා වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන් සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන් හා සසඳන විට, නැඟී එන විශාල වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන් සහ සංවර්ධිත ආර්ථිකයන් තුළ එවැනි රාජ්‍ය මූල්‍ය සානුබල ලබා දීම සඳහා ප්‍රමාණවත් මූල්‍ය අවකාශයක් සහිත, වඩා යහපත් වාතාවරණයක් පැවතුණි. රටවල් බොහොමයක පොදුවේ ක්‍රියාත්මක කෙරුණු රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග අතරට සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රය සඳහා දරන වියදම් වැඩි කිරීම, විරැකියා ප්‍රතිලාභ සහ වෙනත් සහන සැපයීම, බදු සහන සහ බදු කල්දැමීම්, ද්‍රවශීලතා සහාය සැපයීම්, ප්‍රාග්ධනය යෙදවීම් වැනි රජයේ අය වැය හරහා සෘජුව ක්‍රියාත්මක කෙරුණු මෙන්ම පියවීම කල් දැමූ ණය සඳහා ඇපකර සැපයීම වැනි වක්‍ර ක්‍රියාමාර්ග ද ඇතුළත් වේ. දිගින් දිගට ම අය වැය හිඟ පවත්වා ගැනීම හරහා රාජ්‍ය මූල්‍ය සානුබල ලබා දීම සහ වසංගතයේ දිගු කාලයක් පුරා වට පවතින බලපෑම් මෙන්ම, ආර්ථික වර්ධනය මන්දගාමී වීම හේතුවෙන් බොහෝ ආර්ථිකයන්හි රාජ්‍ය මූල්‍ය මෙහෙයුම්වලට පීඩනයන් ඇති වී ඇති අතර, එය ඔවුන්ගේ සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාවයට තර්ජනයක් වී ඇත.

අනෙකුත් පහළ මැදි ආදායම් සහ වෙළඳපොළ ප්‍රවේශයක් සහිත බොහෝ රටවල වාර්තා වූ අන්දමටම, වසංගත ව්‍යාප්තිය සහ ඒ ආශ්‍රිත අවිනිශ්චිතතා හේතුවෙන්, මූලික වශයෙන් රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය ද ඇතුළුව ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයටම දැඩි බලපෑමක් ඇති වී තිබේ. විශාල වශයෙන් රාජ්‍ය මූල්‍ය මැදිහත්වීමක් සිදු කිරීමට තරම් ප්‍රමාණවත් මූල්‍ය අවකාශයක් නොතිබුණ ද, වසංගතය ආරම්භයේ සිට ම ප්‍රමුඛතාවය ලැබිය යුතු ගැටලු විසඳීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය සානුබල ගණනාවක් සැපයීමට ශ්‍රී ලංකා රජය කැපවී සිටියේය. සෞඛ්‍ය සේවා සහ වසංගත පාලන ක්‍රියාමාර්ග මෙන්ම අවදානමට ලක්විය හැකි කණ්ඩායම් වෙත මූල්‍යමය හා ද්‍රව්‍යමය වශයෙන් සහනාධාර ලබා දීම සඳහා විශාල වියදමක් දැරීමට

සිදු වීමත් සමඟ, 2020 සහ 2021 යන වසරවල දී රජය විසින් අවම වශයෙන්, පිළිවෙළින්, රුපියල් බිලියන 117.5ක් සහ රුපියල් බිලියන 165.6ක් වසංගතය ආශ්‍රිත වියදම් ලෙස වැය කර ඇත. මන්දගාමී ආර්ථික කටයුතු නැවත වර්ධනය කිරීම සඳහා රජය විසින් 2019 වසර අග භාගයේ සිට ලිහිල් බදු ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කරන ලද අතර, මෙම අවම බදු පරිසරය වසංගත කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී ද පවත්වාගෙන යනු ලැබිණි. මෙම කාලය තුළ දී ඖෂධ වැනි ඇතැම් අත්‍යවශ්‍ය ආනයන සඳහා බදු සහන කිහිපයක් ද ලබා දෙන ලදී. අඩු බදු අනුපාතික පැවතීම සහ බද්දෙන් නිදහස් සීමාවන් ඉහළ දැමීම හේතුවෙන් බදු පදනම පහළ යෑම මෙන්ම, ආර්ථික වර්ධනයේ අඩු ක්‍රියාකාරිත්වය හේතුවෙන් වසංගත කාලය තුළ දී රාජ්‍ය ආදායම තියුණු ලෙස පහළ ගියේය. ඒ අනුව, 2020 සහ 2021 යන වසරවල දී රාජ්‍ය මූල්‍ය හිඟය, පිළිවෙළින්, දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 11.1ක් සහ සියයට 12.2ක් දක්වා වර්ධනය විය. මේ අතර, 2021 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයේ දී ප්‍රකාශයට පත් වූ, කොවිඩ්-19 වසංගතය සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිමය ප්‍රතිචාර පිළිබඳ රාජ්‍ය මූල්‍ය අධීක්ෂණ දත්ත පද්ධතියට (Fiscal Monitor Database of Fiscal Policy Responses to COVID-19 Pandemic - October 2021) අනුව, ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් වසංගතය ආශ්‍රිතව සිදු කරන ලද අතිරේක වියදම සහ අය නොකර අත්හැර දැමූ ආදායමේ මුළු අගය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 1.1ක් පමණ වූ අතර, එය ඉන්දියාව (සියයට 4.1), පාකිස්තානය (සියයට 2.0), බංගලාදේශය (සියයට 2.3) සහ මාලදිවයින (සියයට 8.0) වැනි ඇතැම් කලාපීය සම රාජ්‍යයන් හා සසඳා බැලීමේ දී පහළ අගයක් විය. මීට අමතරව, පැවති සීමිත රාජ්‍ය

රූප සටහන වි.ස. 3.1
රාජ්‍ය වියදම සහ රාජ්‍ය ආදායම

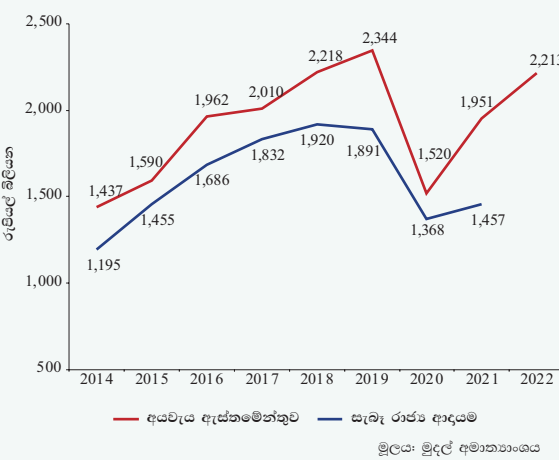
1

මූල්‍ය අවකාශයන් සමඟ කළහැකි දේ සීමා වීම හමුවේ ශ්‍රී ලංකාවේ වසංගතයෙන් බලපෑමට ලක් වූ පුද්ගලයන් සහ ව්‍යාපාර සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන්ම ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ඔස්සේ සහාය ලබා දෙන ලදී. තවද, වසංගතය මධ්‍යයේ විදේශ විනිමය ගලා ඒම් පහළ යෑම සහ සැලකිය යුතු අන්දමේ ණය සේවාකරණ ගෙවීම් හේතුවෙන් රාජ්‍ය මූල්‍ය සහ විදේශ අංශ මත තවදුරටත් පීඩනයක් ඇති විය. නව විදේශීය මූල්‍යන මූලාශ්‍ර සඳහා පැවති මාර්ග සීමිත වීම, ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළෙහි ද්‍රවශීලතාව සීමා වීම මෙන්ම, ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වෛරීත්ව ශ්‍රේණිගත කිරීම් පහළ දැමීම සමඟ, රාජ්‍ය මූල්‍ය පරතරය පියවීම සඳහා විශේෂයෙන්ම මහ බැංකුව සහ බැංකු අංශය ඔස්සේ වැඩි වශයෙන් දේශීය ණය ලබා ගැනීමට රජයට සිදු විය. එවැනි රාජ්‍ය මූල්‍ය අසමතුලිතතා හේතුවෙන් රාජ්‍ය ණය, 2020 වසර සහ 2021 වසර අවසානය වන විට, පිළිවෙළින්, ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 100.6ක් සහ 104.6ක් දක්වා ඉහළ ගියේය.

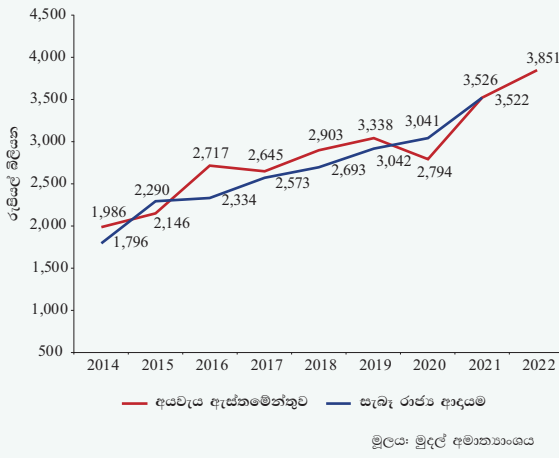
කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලංකාවේ වත්මන් දුර්වල රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇති වී තිබෙන සාර්ව ආර්ථික ගැටලු සම්පූර්ණයෙන්ම වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් පමණක් නිර්මාණය වී නොමැති අතර, එම ගැටලු රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයෙහි දිගු කාලයක සිට පවතින සහ නොවිසඳුනු ගැටලුවල පිළිබිඹුවක් වේ. ශ්‍රී ලංකාව දශක කිහිපයක සිට, දිගින් දිගටම පවත්නා රාජ්‍ය මූල්‍ය හිඟයන්ගෙන් පීඩාවට පත් ව ඇති අතර, එම තත්ත්වය හමුවේ දේශීය සහ විදේශීය වෙළඳපොළෙන් අඛණ්ඩව ණය ලබා ගැනීමට රජයට සිදුවී ඇත. රාජ්‍ය ණය විශාල ලෙස වර්ධනය වීමට එම තත්ත්වය හේතු විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, එලදායී ආයෝජන සඳහා ඇති අවස්ථාව සීමා කරමින්, රාජ්‍ය ආදායමෙහි සහ රට වෙත ගලා එන විදේශ ව්‍යවහාර මුදල්වල විශාල කොටසක් ණය සේවාකරණ ගෙවීම් සඳහා යොමු කිරීමට සිදු වී ඇත. 1994 වසරේ සිට, අවම වශයෙන් රජයේ වර්තන වියදමවත් සපුරා ගැනීමට රජයේ ආදායම් සහ ප්‍රදාන ප්‍රමාණවත් වී නොමැති අතර, ඒ හේතුවෙන් අනාගත ආර්ථික වර්ධනයට සහ ණය ආපසු ගෙවීම සඳහා රටේ පවතින ශක්‍යතාවට සාමාන්‍යයෙන් දායකත්වයක් නොදක්වන වර්තන වියදම් පියවා ගැනීම සඳහාත් රජයට ණය ලබා ගැනීමට සිදු විය. තවද, ගැටලුවේ බරපතල බව වඩාත් කිවු කරමින්, රූප සටහන වි.ස.3.1හි දක්වා ඇති පරිදි, 2020 සහ 2021 යන වසරවල දී වැටුප්, විශ්‍රාම වැටුප් සහ පොලී ගෙවීම් ඇතුළත් පහසුවෙන් අඩු කළ නොහැකි වියදම්වලට සාපේක්ෂව රජයේ ආදායම් සහ ප්‍රදාන බෙහෙවින් පහළ අගයක පැවතිණි. 2019 වසර අවසානයේ දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද පෙර නොවූ අන්දමේ විශාල බදු අඩු කිරීම් හේතුවෙන් රජයට ලැබෙන ආදායම අඩු වීමේ ගැටලුව තවදුරටත් උග්‍ර වූ අතර, ඒ හේතුවෙන් 2020 සහ 2021 කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී අයවැය හිඟය පියවීම සඳහා රජයට මුදල් සැපයීමට මහ බැංකුවට සිදු විය.

පසුගිය වසර ගණනාවක් පුරාවට සමස්ත අයවැය හිඟය සහ ණය මට්ටම් තිරසාර මට්ටමක් දක්වා අවම කිරීම සඳහා වන රජයේ ඉලක්කයන් පැහැදිලි කරමින් අයවැය කතාව සමඟ ඉදිරිපත් කෙරෙන මැදි කාලීන සාර්ව රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති රාමුව මින් පෙර යථාර්ථයක් බවට පත් වී නොමැති බව සැබෑ දත්ත සහ ඇස්තමේන්තුවල වෙනස මගින් පිළිබිඹු වේ. රාජ්‍ය ආදායම සම්බන්ධයෙන් අයවැය තුළ ප්‍රකාශිත පහසුවෙන් ළඟා කරගත නොහැකි ඉලක්ක සහ එම අධි තක්සේරු කළ ආදායම් පුරෝකථනවලට අනුකූලව වාර්ෂික වියදම් සැලසුම් කිරීම හේතුවෙන් සෑම විටම අයවැය හිඟය අපේක්ෂිත අගයට වඩා පුළුල් වී ඇත. මේ අතර, 2003 අංක 3 දරන රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනත බලාත්මක කිරීම මගින් වගකීම් සහිතව රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණය, විවක්ෂණ ණය කළමනාකරණය සහ ජනතාව සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු පිළිබඳ නිරීක්ෂණයට ඇති අවස්ථාව තහවුරු කරන රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති ඉදිරිපත් කර තිබුණ ද, ඒවා වගකීමෙන් බැඳෙන නීති නොවේ.

රූප සටහන වි.ස. 3.2
රාජ්‍ය ආදායම - අයවැය ඇස්තමේන්තු සහ සැබෑ ආදායම

රූප සටහන වි.ස. 3.3
රාජ්‍ය වියදම - අයවැය ඇස්තමේන්තු සහ සැබෑ වියදම

රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනතෙහි නියම කර ඇති රජයේ අය වැය හිඟය, රාජ්‍ය ණය සහ රජයේ අසම්භාව්‍ය බැරකම් මත පැන වූ සීමාවලට අදාළ මෙම රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති සංඛ්‍යා සටහන වි.ස.3.1 හි දක්වා ඇති පරිදි පසු කාලීනව සංශෝධනය කර ඇත. දිගින් දිගටම බලයට පත් සෑම රජයක්ම අය වැය හිඟය සම්බන්ධ රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති අනුව කටයුතු කර නොමැති අතර, රාජ්‍ය ණය අවම කිරීම සහ අසම්භාව්‍ය බැරකම් මත පැනවූ සීමාවලට අදාළ රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති ඉලක්ක නිශ්චිත සන්ධිස්ථානවල දී සපුරා නොමැත. ඒ වෙනුවට, ඉලක්ක සැපිරිය යුතු කාලසීමාව කිහිපවරක් දීර්ඝ කරමින් රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනත සංශෝධනය කර ඇති අතර, අවස්ථා කිහිපයක දී පරිපූරක අයවැය සඳහා අනුමැතිය ලබා ගෙන ඇත. රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව සඳහා යෝජිත දැක්මක් තිබුණ ද, විචක්ෂණ රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණයක් ඇති කිරීම සඳහා දැඩි කැපවීමක් නොපැවතුණි.

උර්වල රාජ්‍ය මූල්‍ය කාර්යසාධනය මගින් මිල ස්ථායීතාව සහ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව මත ඇති කරන බලපෑම

සාජන්ට් සහ වොලස්ට් (1981) අනුව, රාජ්‍ය මූල්‍ය ආධිපත්‍යය මධ්‍යයේ, රජයේ අයවැය හිඟය ඉහළ මට්ටමක පවත්වා ගනිමින් රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු සිදු කරන විට, රජයේ ණය ගෙවීමට ඇති හැකියාව තහවුරු කිරීම සඳහා මුදල් අවිච්ඡිද්‍ර ගැසීමෙන් රජය වෙත ආදායම් උත්පාදනයක් කිරීමට මහ බැංකුවට සිදු වේ. ඉහළ ණය බරක් සහිත පසුබිමක මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ඔස්සේ පමණක් උද්ධමනය ඉලක්ක කිරීම සාර්ථක නොවනු ඇති බව බ්ලැන්චර්ඩ් (2004) විසින් ද පැහැදිලි කරනු ලබයි. රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාවයක් ඇති කිරීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය අධිකාරය එකඟ නොවේ නම්, උද්ධමනය ඉලක්කගත මට්ටමක පවත්වා ගෙන යාමේ අරමුණ ඇතිව මූර්ත පොලී අනුපාතිකය ඉහළ නැංවීමට මුදල් අධිකාරය දරන ප්‍රයත්නය හේතුවෙන් ණය ලබා

ගැනීමේ පිරිවැය ඉහළ යෑම නිසා රජයේ ණය මට්ටම ඉහළ යෑමේ ගැටලුව තවදුරටත් උග්‍ර වනු ඇත. තවද, ඉහළ යන ණය මට්ටම මගින් ස්වෛරීත්ව ණය පැහැර හැරීමේ අවදානම ඉහළ නැංවීමටත්, විනිමය අනුපාතිකය අවප්‍රමාණය වීමේ පීඩනය ඇති කිරීමටත් ඉඩ ඇති අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අඩු උද්ධමනයක් වෙනුවට වඩා ඉහළ උද්ධමනයක් ඇති වනු ඇත. එබැවින්, ඉහළ ණය මට්ටමක් ඇති පසුබිමක, උද්ධමනය පාලනය කිරීමට මුදල් ප්‍රතිපත්තිය පමණක් භාවිත කිරීම වෙනුවට, රජයේ අයවැය හිඟයන් අවම කිරීමටත්, එමගින් රජයේ ණය ප්‍රමාණය අඩු කිරීමටත් උත්සාහ ගැනීම හරහා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ඔස්සේ උද්ධමනය කළමනාකරණය කළ යුතු බව බ්ලැන්චර්ඩ් (2004) අවධාරණය කරයි. මේ අතර, ඇතැම් වියතුන්, රාජ්‍ය ණය ඉහළ යෑම කළමනාකරණය කර ගැනීමට විසඳුම් ලෙස උද්ධමනය සහ මූල්‍ය අවරෝධනය¹ යොදා ගත හැකි බවට තර්ක කර ඇත (Reinhart & Sbrancia, 2011). කෙසේ වෙතත්, දිගු කාලීන මූල්‍ය අවරෝධනය හේතුවෙන් මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සඳහා හානිකර විය හැකි වන්නේ, විශේෂයෙන්ම රජය විසින් දේශීය බැංකුවලින් පාලනයකින් තොරව අධික ලෙස ණය ලබා ගන්නා විට බැංකුවල ද්‍රවශීලතාව සීමිත වීමේ තත්ත්වයක් ද බැංකුවල ශේෂ පත්‍ර පිරිහීමට ලක් වීමක් ද සිදුවන හෙයිනි. අනෙක් අතට, ආර්ථිකය තුළ උද්ධමනය ඉහළ යෑමට ඉඩ සලසමින් නාමික දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය වර්ධනය වීම හරහා අයවැය ශේෂය මෙන්ම, ණය හා ද.දේ.නි. අතර අනුපාතය යහපත් තත්ත්වයකට හැරවීමට උත්සාහ කිරීම මගින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵලයට විරුද්ධ ප්‍රතිඵලයක් ගෙන දීමට ඉඩ ඇත. විශේෂයෙන්ම වෙළඳපොළ පාර්ශ්වකරුවන් විසින් රජයේ සුරැකුම්පත්වල ඵලදා අනුපාතිකය තීරණය කිරීමේ දී ඉහළ උද්ධමන අපේක්ෂා ද ඇතුළත් කර ගැනීමත්, එමගින් රජයේ ණය ලබා ගැනීමේ පිරිවැය ඉහළ යෑමත් ඒ සඳහා, හේතු වේ.

‘ආර්ථික සහ මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම’ යන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට නීතියෙන් පැවරී තිබෙන කාර්යභාරයට අනුකූලව යමින්, උද්ධමනය අවම සහ ස්ථායී මට්ටම්වල පවත්වා ගෙන යෑමේ අරමුණ ඇතිව, වර්තමානයේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව නමැයිලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව (FIT) යටතේ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. කෙසේ වෙතත්, අඛණ්ඩව පවතින රාජ්‍ය අයවැය හිඟය, රජයේ ණය ඉහළ මට්ටමක පැවතීම සහ මෑත කාලීනව රජය විසින් අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම සඳහා මහ බැංකුව මත ප්‍රධාන වශයෙන් රඳා පැවතීම හේතුවෙන් මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාවට තර්ජනයක් ඇති කරමින්, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට බාධා සිදු වී ඇත. 2021 වසර අවසාන භාගය තුළ දී රටෙහි

සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 3.1

ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති රාමුව

රාජ්‍ය මූල්‍ය නීතිය	පනත 2003	2013 සංශෝධනය	2016 සංශෝධනය	2021 සංශෝධනය
අයවැය හිඟය	2006 සහ ඉන් ඔබ්බට සියයට 50 වඩා අඩුය	නොවෙනස්ව පවතී	නොවෙනස්ව පවතී	නොවෙනස්ව පවතී
රාජ්‍ය ණය (ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)	2006 වසර වන විට සියයට 85කට අඩු කිරීම සහ 2013 වසර අවසානය විට සියයට 60කට වඩා අඩු කිරීම	2013 වසර වන විට සියයට 80කට වඩා අඩු කිරීම සහ 2020 වසර වන විට සියයට 60කට වඩා අඩු කිරීම	නොවෙනස්ව පවතී	2030 වසර වන විට සියයට 60කට වඩා අඩු කිරීම
භාණ්ඩාගාර ඇපතර (ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)	වසර 3ක වල සාමාන්‍ය ද.දේ.නි.යෙහි සියයට 4.5කට වඩා අඩු වීම	ද.දේ.නි.යෙහි සියයට 7.5කට වඩා අඩු වීම	ද.දේ.නි.යෙහි සියයට 10කට වඩා අඩු වීම	ද.දේ.නි.යෙහි සියයට 15කට වඩා අඩු වීම

මූලාශ්‍රය: 2003 අංක 3 දරන රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනත සහ එහි පසුකාලීන සංශෝධන

1 පොලී අනුපාතික මත ප්‍රකාශිත හෝ අප්‍රකාශිත උපරිම සීමා පැනවීම, විශ්‍රාම අරමුදල් සහ අර්ථසාධක අරමුදල් වැනි රජය යටතේ පවතින දේශීය මූල්‍ය මගින් රජය වෙත සෘජුව ණය ලබා දීම සහ දේශසීමා හරහා සිදුවන ප්‍රාග්ධන ප්‍රවාහ නියාමනය කිරීම, සහ රජය හා බැංකු අතර ශක්තිමත් සම්බන්ධතාවක් පවත්වා ගැනීම යනාදිය මගින් රජයේ ණය ගැනීමේ පිරිවැය අවම කිරීමට මූල්‍ය අවරෝධනය භාවිත කෙරේ.

1

උද්ධමන ඉලක්කයේ ඉහළ සීමාව පසු කරමින්, උද්ධමනය වේගයෙන් ඉහළ යෑම සඳහා සැපයුම් පාර්ශ්වීය අවහිරතා මූලික වී තිබුණ ද, ප්‍රධාන වශයෙන් බැංකු අංශය විසින් රජය වෙත ලබා දෙන ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යෑම නිසා වැඩි වූ ඉල්ලුම ද ඒ සඳහා හේතු වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික ඉතිහාසය පිළිබඳව සලකා බැලීමේ දී, රාජ්‍ය මූල්‍ය අසමතුලිතතාවලට සමගාමීව රටේ ඉහළ උද්ධමනයක් පැවති කාල වකවානුවක් තිබී ඇති බව පෙනී යයි. එබැවින්, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව දිගු කාලීන මිල ස්ථායීතාව තහවුරු කිරීම සඳහා ප්‍රධාන සාධකයක්ව පවතියි.

ආර්ථික පසුබෑම හමුවේ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව ඇති කිරීම

ලොව සෙසු රටවලින් උගත් පාඩම් සලකා බලන විට, දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය හමුවේ, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව පරීක්ෂාකාරීව සහ සැලසුම් සහගතව, ඉල්ලුම තියුණු ලෙස පහළ නොයන ආකාරයට ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වන්නේ ආර්ථිකය දුර්වල තත්ත්වයක පවතින විට එයට දිගු කාලීන අයහපත් බලපෑමක් ඇති නොවීමටය. සම්මත කේන්සියානු මතයට අනුව, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව කෙටි කාලීනව ආර්ථික කටයුතු මත සංකෝචනීය බලපෑමක් ඇති කරයි. ඒ අනුව, ආර්ථික වර්ධනයේ මන්දගාමී බව නිසා නාමික දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය අඩු මට්ටමක පැවතීම මත රජයේ ආදායම පහළ වැටීම හේතුවෙන් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව සඳහා ගනු ලබන ප්‍රයත්නයන්ගේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රටේ රාජ්‍ය මූල්‍ය කාර්ය සාධනය තවදුරටත් පිරිහීමට ඉඩ ඇත. එබැවින්, වසංගතය හේතුවෙන් රටේ ආර්ථික වර්ධනය දැනටමත් බලපෑමට ලක්ව ඇති හෙයින්, වසංගතය අතරතුර රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාවක් ඇති කිරීමට සිදු වීම ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන්ට ගැටලුකාරී තත්ත්වයක් වනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, අඛණ්ඩව පවතින දුර්වල රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වයන් හේතුවෙන් උද්ධමනය ඉහළ යෑම, දේශීය මුදලේ වටිනාකම දුර්වල වීම සහ බැංකු අංශයේ ද්‍රවශීලතාව සීමා වීම වැනි සාර්ව ආර්ථික අසමතුලිතතා රාශියක් නිර්මාණය වීමෙන් දැඩි අවිනිශ්චිතතා ඇති වීම, ආයෝජක විශ්වාසය පහළ වැටීම හා මූල්‍ය පද්ධතියේ අවදානම් සහගත තත්ත්වයන් උග්‍ර වීම සහ එමගින් ඉහළ සහ තිරසාර ආර්ථික වර්ධනයකට අවහිරතා ඇති වීම සිදු වී තිබේ. එබැවින්, මෙම තීරණාත්මක අවධියේ දී, සාර්ව ආර්ථික අසමතුලිතතා නිරාකරණය කිරීම මගින් සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව ළඟා කර ගැනීමේ අරමුණ, නුදුරු කාලීනව ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ අරමුණ අභිබවා යයි. සාම්ප්‍රදායික කේන්සියානු මතයට පටහැනිව යමින් මෑතක දී සිදු කළ අධ්‍යයන මගින් පෙන්වා දී ඇත්තේ, විශේෂයෙන්ම රාජ්‍ය ණය ඉහළ මට්ටමක පවතින විට දී, සැලකිය යුතු අන්දමින් සහ මහජනයාට විශ්වාස කළ හැකි ආකාරයට රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව ඇති කිරීම මගින් ආර්ථිකය සංකෝචනය වීමේ බලපෑම අඩු කිරීමට හැකි බවයි (Giavazzi & Pagano, 1990). එක් අතකට, රජය විසින් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාවයක්

ඇති කිරීමට කැපවී සිටින විට දී රජයේ ණය ගැනීමේ අවශ්‍යතාව තිර ලෙස අඩු වී ඇති බව ගෘහ ඒකක පිළිගන්නේ නම් පෞද්ගලික පාරිභෝජනය ඉහළ යා හැකිය. රජයේ ණය ගැනීමේ වල එවැනි අඩු වීමක් මගින් අනාගතයේ දී බදු අය කිරීම අඩු වෙතැයි හැඟෙන අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කුටුම්භ සඳහා සිය සම්පූර්ණ ජීවිත කාලය පුරා ලැබෙන ආදායම ඉහළ යා හැකි නිසා එයට අනුරූපව වර්තමානයේ සිටම තම පරිභෝජනය ඉහළ නැංවීම සඳහා ඔවුන් දිරිමත් කෙරෙනු ඇත. අනෙක් අතට, රජයට ණය ලබා ගැනීමට ඇති අවශ්‍යතාව පහළ යෑම මගින් උද්ධමන අපේක්ෂා සහ ආර්ථික අවිනිශ්චිතතා අඩු වීම හේතුවෙන් රාජ්‍ය ණය ලබා ගැනීමේ වලට අදාළ උද්ධමන අවදානම් වාරික (inflation risk premia) සහ ගෙවීම් පැහැර හැරීමේ අවදානම් වාරික (default risk premia) අවම වනු ඇත. මෙමගින් මූර්ත පොලී අනුපාතිකවල පහළ වැටීමට සහ වඩා ඵලදායී පෞද්ගලික ආයෝජනවලට අනුබලය ලැබේ. ඒ ආකාරයෙන්, දුර්වල රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වයන් නිසා හට ගන්නා අහිතකර සාර්ව ආර්ථික අසමතුලිතතා නිසාවෙන්, විශේෂයෙන්ම මැදි කාලීනව සිට දිගු කාලීනව දක්වා සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව තහවුරු කර ගැනීම සඳහා, මැනවින් සැලසුම් කරන ලද රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම ශ්‍රී ලාංකික ආර්ථිකයට බෙහෙවින් ඵලදායී වනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, කෙටි කාලීනව ඇති විය හැකි ආර්ථිකය සංකෝචනය වීමේ බලපෑම අවම කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව විසින් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රමෝපායන්වල වඩාත් යෝග්‍ය සංකලනය ක්‍රියාත්මක කිරීම අතිශය වැදගත් වන අතර, එමගින් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව 'ස්වයංසිද්ධව පරාජයවන ක්‍රමෝපායක්' වීම වැළැක්විය හැක.

ඒ සමඟම, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව මගින් ආර්ථිකයේ පවතින විෂමතා වඩාත් පුළුල් කරමින් විවිධ ආර්ථික මට්ටම්වල සිටින ජන කොටස් මත විෂමානුපාතික බලපෑම් ඇති කළ හැකිය. කොවිඩ් - 19 මගින් වර්ධනය කෙරුණු දැනට පවතින විෂමතා රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව හේතුවෙන් තවදුරටත් උග්‍ර වීමට ඉඩ ඇත. එබැවින්, ආර්ථිකයේ නිමැවුම් මත පමණක් නොව, සමාජ බෙදීම මත ඇති කරන බලපෑම පිළිබඳව ද නිසි අවධානය යොමු කරමින් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රමෝපායන් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වේ.

ඉදිරි ගමන්මග

වසංගත ව්‍යාප්තියටත් පෙර සිටම ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වයන් අසතුටුදායක මට්ටමක පැවති අතර, වසංගතය විසින් රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ පෙර තිබූ දුර්වලතා වඩාත් උග්‍ර කර ඇත. එබැවින්, ස්ථායීතාව සහ දිගු කාලීන තිරසාර වර්ධනය තහවුරු කිරීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව ප්‍රමුඛතම අවශ්‍යතාවක්ව පවතී. ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත් වෙමින් තිබෙන අවධියක, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ප්‍රතිපත්ති මාලාව 'ආර්ථික වර්ධන හිතකාමී' ආකාරයකින් සැලසුම් කළ යුතු අතර, එමගින් ආර්ථිකය වෙත වන බලපෑම අවම පිරිවැයක් යටතේ සිදු කිරීම තහවුරු

කිරීම සඳහා ප්‍රමාණාත්මකව කුඩා රාජ්‍ය මූල්‍ය ගුණකයන්² සහිත රාජ්‍ය මූල්‍ය උපකරණ භාවිත කළ යුතුය. ආර්ථික නිමැවුම සහ විෂමතා මත විශාල බලපෑමක් ඇති නොකරන රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ප්‍රතිපත්ති මාලාවක් සැලසුම් කිරීමේ දී, ඒ සඳහා එක් එක් ආදායම් සහ වියදම් සංරචකවලට අදාළ වූ රාජ්‍ය මූල්‍ය ගුණකයන්ගේ විශාලත්වය සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණ යාන්ත්‍රණය පිළිබඳව පැහැදිලි අවබෝධයක් තිබීම අවශ්‍ය වේ.

ආදායම මත පදනම් වූ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාවට වඩා වියදම් මත පදනම් වූ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව මගින් ආර්ථිකය සංකෝචනය වීමට පවතින ඉඩකඩ අඩු බව අනෙකුත් රටවල අත්දැකීම් සාක්ෂිවලින් පෙනී යයි (Alesina, Favero, & Giavazzi, 2019). කෙසේ වෙතත්, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස බදු ආදායම් අනුපාතය අඩු අගයක පැවතීම සලකා බැලීමේ දී, නිමැවුම මත ඇතිවන බාධා අවම කරමින් ආදායම් ප්‍රතිපත්ති ඔස්සේ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව හැසිරවීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවට තවමත් ඉඩකඩ ඇත. මුසිලය, කැනඩාව, ෆින්ලන්තය, නවසීලන්තය සහ දකුණු අප්‍රිකාව වැනි රටවල් විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ආදායම මත පදනම් වූ සාර්ථක රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාමාර්ග හරහා බදු පදනම පුළුල් කිරීම සහ බදු පරිපාලනය සරල කිරීමට ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වා දීම සඳහා අවධානය යොමු කර ඇත (Okwuokei, 2014). එකතු කළ අගය මත බදු (VAT) වැනි වක්‍ර බදු අනුපාතික ඉහළ දැමීම මගින් මෙවැනි අසීරු කාලවල දී අඩු ආදායම්ලාභී ගෘහ ඒකකවල පරිභෝජනය මත විෂමානුරූපී පීඩනයක් ඇති විය හැකි බැවින්, නිමැවුම මත සහ ආදායම් ව්‍යාප්තිය අනුව ඇතිවන බලපෑම් අවම කරන අතර, රජයේ ආදායම වර්ධනය කිරීම සඳහා එකතු කළ අගය මත බදු පදනම පුළුල් කිරීම (එකතු කළ අගය මත බදු ගෙවන ව්‍යාපාර ගණන ඉහළ නංවා ගැනීම) සුදුසු විකල්පයක් වනු ඇත. මේ සඳහා, එකතු කළ අගය මත බදුවලින් නිදහස් වන සීමාව, එම බද්ද මත අවසන් වරට සිදු කළ සංශෝධනයට පෙර පැවති සීමාව දක්වා පහළ දැමිය හැකිය³. මේ අතර, ප්‍රාග්ධන ආදායම් මත පනවන බදු මගින් ආර්ථික වර්ධනය මත හට ගන්නා බලපෑම සුළු වන බැවින්, පුද්ගල මට්ටමෙන් එම බදු ඉහළ නැංවිය හැකිය. සාපේක්ෂව නිතර සංශෝධනයට ලක් නොවන වැටුප් ව්‍යුහයන් සහ ශ්‍රී ලංකාවේ අනාගත ශිලී සේවා නියුක්ති ගිවිසුම් පිළිබඳව සලකා බැලීමේ දී, ව්‍යාපාරික ආයතනවල පිරිවැය සහ ශ්‍රම යෙදවුම් මත සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති නොවන අන්දමින් බදුවලින් නිදහස් වන සීමා සහ බදු අය කෙරෙන ආදායම් කාණ්ඩ (Tax brackets) අවසන් වරට සිදු කළ ආදායම් බදු සංශෝධනයට පෙර පැවති මට්ටම් දක්වා සංශෝධනය කර, අත්තිකාරම් පුද්ගල ආදායම් බදු

(Advance Personal Income Tax)/ පුද්ගල ආදායම් බදු අනුපාතික කලාපීය සම රාජ්‍යයන් සමඟ සංසන්දනය කළ හැකි මට්ටමකට ඉහළ නැංවිය හැකිය. විශේෂයෙන්ම, බදු ගෙවීම් පැහැර හැරීම සහ දූෂණය මැඩපැවැත්වීම මගින් මැදි කාලීනව හා දිගු කාලීනව රජයේ ආදායම වර්ධනය කිරීම සඳහා පරිපාලන සහ බදු අය කිරීම් බලාත්මක කිරීමේ ප්‍රතිසංස්කරණ රාශියක් සිදු කිරීම අතිශයින් ම වැදගත් වේ.

වියදම් කපා හැරීම මගින් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව සඳහා රජයේ ඇති දැඩි කැපවීම සහ රජයේ කාර්යක්ෂමතාවයේ වර්ධනය පිළිබිඹු කෙරෙන හෙයින්, වියදම් අවම කිරීම ඔස්සේ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව ඇති කිරීම වඩාත් සාර්ථක බව අනෙකුත් රටවල පසුගිය අත්දැකීම් මගින් පෙනී යයි (Price, 2010). සෙසු රටවල රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව ඇති කිරීමේ දී වැටුප් සහ පැවරුම් අඩු කිරීම වඩාත් සාර්ථක වූ ක්‍රියාමාර්ගයක් වුවත්, ශ්‍රී ලංකාවෙහි ශ්‍රම වෙළඳපොළේ පවතින අනාගත ශිලී තත්ත්වයන් සහ දේශපාලනික වශයෙන් ඇතිවන අවාසිදායක බව පිළිබඳව සලකා බැලීමේ දී එවැනි ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම මෙරට පරිසරය තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීම පහසු කර්තව්‍යයක් නොවනු ඇත. එබැවින්, අවම වශයෙන්, රාජ්‍ය සේවයට අලුතින් බඳවා ගැනීමේ දී සහ විශාල වශයෙන් මහජන වැටුප් සංශෝධන සිදු කිරීමේ දී දුරදර්ශීව කටයුතු කළ යුතු අතර, සහනාධාර නිවැරදි ලෙස ඉලක්කගත කිරීම සිදු කළ යුතුය. අනෙක් අතට, විශේෂයෙන්ම භෞතික සහ සමාජ යටිතල පහසුකම් ආශ්‍රිතව රටෙහි පවතින දුබලතා හේතුවෙන්, ප්‍රාග්ධන වියදම් සහ සෞඛ්‍ය හා අධ්‍යාපනය මත සිදු කරන වියදම් අඩු කිරීම මගින් කෙටි කාලීනව මෙන්ම, දිගු කාලීනව ආර්ථිකය සංකෝචනය වීමේ බලපෑම් ඇති විය හැකිය. එබැවින්, පොදුවේ සෑම අංශයකින්ම වියදම් කප්පාදු කිරීමක් සිදු කිරීම වෙනුවට, මුදල සඳහා වැඩි අගයක් ලබා දෙන ක්‍රමෝපායයන් ඔස්සේ සැලකිය යුතු ලෙස ප්‍රාග්ධන වියදම් කපා හැරීම් මගින් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව අත්පත් කර ගත යුතුය. මේ සඳහා මධ්‍යම රජය මෙන්ම පළාත් පාලන ආයතන විසින් ඉහළම ආර්ථික වටිනාකමක් සහ අනාගත වර්ධන ශක්තාවක් ඇති කරන යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති තෝරා ගැනීම මගින් ප්‍රාග්ධන වියදම් විධිමත් කළ යුතුය. තවද, කාර්යක්ෂම ප්‍රතිලාභ අත් කර ගැනීමට සහ රාජ්‍ය වියදම මත පවතින පීඩනය අවම කිරීම සඳහා රජයේ ක්‍රියාදාම විධිමත් කිරීම හා ඩිජිටල්කරණය මෙන්ම එලදායී නොවන පුනරාවර්තන වියදම් කපා හැරීම ද අත්‍යවශ්‍ය වේ.

ආර්ථික වර්ධනය ප්‍රවර්ධනය කරන ආයෝජන සහ දිගු කලක සිට ක්‍රියාවට නැංවීමට නියමිත, එහෙත් ක්‍රියාත්මක නොකෙරුණු, ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ සමඟින් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව ඇති කිරීම, ආර්ථික වශයෙන් ඇති වී ඇති දරුණු තත්ත්වය හමුවේ මතු වී ඇති අභියෝගවලට පිළියම් යෙදීමටත් වසංගතය නිසා හට ගත් අවස්ථාවලින් ප්‍රයෝජනය ලැබීමටත් සාධනීය පියවරක් වනු ඇත. අකාර්යක්ෂම, අලාභ ලබන රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන්ගේ

2 රාජ්‍ය මූල්‍ය ගුණක මගින් රජයේ වියදම් හෝ බදු මගින් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය මත ඇතිවන බලපෑම මනිනු ලැබේ.
3 2019 දෙසැම්බර් මාසයේ දී එකතු කළ අගය මත පනවන බදුවලින් නිදහස් සීමාව, වාර්ෂික පිරිවැටුම රුපියල් මිලියන 12ක සිට වාර්ෂික පිරිවැටුම රුපියල් මිලියන 300ක් දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.

1

සංඛ්‍යා සටහන වි.ස.2.2

ශ්‍රී ලංකාවේ සහ කලාපීය සමාන ආර්ථිකයන්ගේ පවතින ආදායම් බදු

ශ්‍රී ලංකාව		ඉන්දියාව		පාකිස්තානය		සිංගප්පූරුව		තායිලන්තය	
බදු ආදායම් කාණ්ඩය (රුපියල් මිලියන)	බදු අනුපාතිකය (%)	බදු ආදායම් කාණ්ඩය (ඉන්දීය රුපියල් මිලියන)	බදු අනුපාතිකය (%)	බදු ආදායම් කාණ්ඩය (පාකිස්තාන රුපියල් මිලියන)	බදු අනුපාතිකය (%)	බදු ආදායම් කාණ්ඩය (සිංගප්පූරු ඩොලර් මිලියන)	බදු අනුපාතිකය (%)	බදු ආදායම් කාණ්ඩය (තායි බාන් මිලියන)	බදු අනුපාතිකය (%)
0-3	0	0-0.25	0	0-0.6	0	0.005-0.02	1	0-0.15	0
3-6	6	0.25-0.5	5	0.6-1.2	5	0.02-0.035	3	0.15-0.3	5
6-18	12	0.5-0.75	10	1.2-1.8	10	0.035-0.05	8	0.3-0.5	10
18 ඉහළ	18	0.75-1	15	1.8-2.5	15	0.05-0.07	13	0.5-0.75	15
		1-1.25	20	2.5-3.5	17.5	0.07-0.1	21	0.75-1	20
		1.25-1.5	25	3.5-5	20	0.1-0.25	24	1-2	25
		1.5 ඉහළ	30	5-8	22.5	0.25-0.4	24.5	2-5	30
				8-12	25	0.4-0.6	25	5 ඉහළ	35
				12-30	27.5	0.6-1	26		
				30-50	30	1-2	28		
				50-75	32.5	2 ඉහළ	30		
				75 ඉහළ	35				

මූලාශ්‍රය: ප්‍රධිස්වෝටර්හවුස්කුපර්ස් - ලෝක බදු සාරාංශය

ණය බර රජයේ අසම්භාව්‍ය වගකීම් බවට පරිවර්තනය වන හෙයින්, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව සමඟම රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන්ට අදාළ ප්‍රතිසංස්කරණ කඩිනමින් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වේ. පිරිවැය පිළිබිඹු කරන මිලකරණ යාන්ත්‍රණ, කාර්යක්ෂමතාව වැඩි කිරීම සඳහා ආයතනික ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම් සහ වෙළඳපොළ මත පදනම් වූ නිෂ්පාදන සහ සේවා සැපයීම් රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන්ට අදාළව දිගු කලක සිට සිදු කළ යුතුව තිබෙන ප්‍රතිසංස්කරණ කිහිපයකි. මීට අමතරව, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාවෙහි ප්‍රගතිය අධීක්ෂණය කිරීම, එම ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ මහජන නිරීක්ෂණය ශක්තිමත් කිරීම සහ ඒකාග්‍රතා අරමුණු සපුරාලීමේ දී ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන්ගේ සහ රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ වගවීම තහවුරු කිරීම සඳහා නීතිමය සහ පරිපාලනමය වශයෙන් ප්‍රතිසංස්කරණ අවශ්‍ය වේ. ප්‍රධාන රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන්, රාජ්‍ය බැංකු දෙක මත සහ අවසානයේ මහ බැංකු මූල්‍යකරණය මත දිගින් දිගට ම රඳා පැවතීම හමුවේ මිල ස්ථායීතාවයට අහියෝග රාශියක් නිර්මාණය වී ඇති බව සඳහන් කළ යුතුය. එබැවින්, රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන් ඔවුන්ගේ මෙහෙයුම් සඳහා වගවිය යුතු අතර, එවැනි ආයතන ඔවුන්ගේ ණය බර වාණිජ බැංකු සහ මහ බැංකුව වෙත පැවරීම සිදු නොකළ යුතුය.

රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව අත්‍යවශ්‍ය වන, තීරණාත්මක අදියරකට ශ්‍රී ලංකාව ළඟා වී ඇති අතර, එය කාර්යක්ෂමව ක්‍රියාත්මක කිරීම තවදුරටත් ප්‍රමාද වීම මගින් ආර්ථිකමය සහ දේශපාලනිකමය වශයෙන් දැඩි අවාසියක් සිදු වනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵලය සැබෑ ලෙස අත්පත් කරගැනීමට, රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ගමන්ගමට අනුකූල වෙමින් රජය දැඩි කැපවීමෙන් කටයුතු කිරීම අනිශ්චිත ම වැදගත් වේ. දේශපාලනික වශයෙන් පොදු එකඟතාවක් නොමැති වීම, මේ සඳහා

අදාළ බලධාරීන්ගේ උදාසීන වූ ප්‍රවේශය සහ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ස්ථාවර ලෙස ආර්ථික වර්ධනයක් ඇති නොකරන, කෙටි කාලීන, අදාළ අවස්ථාව පිළිබඳ පමණක් සිතා ක්ෂණිකව ගනු ලබන ප්‍රතිපත්ති හේතුවෙන් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව ඇති කිරීමේ ක්‍රියාවලිය එහි අපේක්ෂිත ගමන්මගින් බැහැර වීම වැළැක්විය යුතුය. ඒ සමඟ ම, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලියේ සාර්ථකත්වය සහ තිරසාර බව මහජනතාවගේ සහයෝගය මත රඳා පවතින හෙයින්, 'සහනාධාර මානසිකත්වයේ' පසුච්ඡාය පිළිබඳව මහජනතා අතර දැනුම්වත්භාවය ඇති කිරීම තුළින් ඡන්ද දායක පදනම රාජ්‍ය මූල්‍ය සම්බන්ධයෙන් වඩා විවක්ෂණශීලී පිරිසක් බවට පත් කිරීමටත්, එමගින් රාජ්‍ය මූල්‍ය හැසිරවීමේ දී ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් විසින් සම්පත් අපතේ යැවීම වළක්වාලීමටත් හැකි වේ.

මූලාශ්‍ර

1. Alesina, A., Favero, C., & Giavazzi, F. (2019). Effects of Austerity: Expenditure-and Tax-based Approaches. *Journal of Economic Perspectives*, 33(2), 141-162.
2. Giavazzi, F., & Pagano, M. (1990). Can Severe Fiscal Contractions Be Expansionary? Tales of Two Small European Countries. *NBER Macroeconomics Annual*, 5, 75-111.
3. Okwuokei, J. (2014). Fiscal Consolidation: Country Experiences and Lessons from the Empirical Literature. In A. Charles, & T. Turner-Jones, *Caribbean Renewal: Tackling Fiscal and Debt Challenges* (pp. 103-131). International Monetary Fund.
4. Price, R. (2010). *The Political Economy of Fiscal Consolidation*. OECD Economics Department Working Paper No. 776.
5. Reinhart, C., & Sbrancia, M. (2011). *The Liquidation of Government Debt*. NBER Working Paper.